

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA

Facultatea de Sociologie și Asistență Socială

**EVOLUȚIA REPREZENTĂRII LESBIENELOR ÎN
MASS-MEDIA**

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT

DOCTORAL SUPERVISOR

Prof. Univ. Dr. ENIKÖ VINCZE

Student-doctorand

Doctoral student

Maya Schwartz

CLUJ-NAPOCA

2014

Cuprins

	INTRODUCERE	1
	Obiectivele și axul central al cercetării	1
	Stadiul actual al cunoașterii	2
	Principalele obiective ale cercetării	3
	Întrebările cercetării	3
	Contextul cercetării	4
I.	SINTEZA LITERATURII DE SPECIALITATE	7
I.1.	Sexualitatea și identitatea lesbienelelor în cadrul culturii Queer <i>Butch v. femme</i> - Definierea dihotomiei fundamentale din cadrul identității	7
I.2.	lesbiene	9
I.3.	Identitatea queer—Teoria Queer și relevanța sa actuală	11
I.4.	Prezentarea generală a fenomenului de <i>mainstream</i> -ism în mass-media	12
I.5.	Scena ca rampă de lansare în toate formele de mass-media	14
I.6.	Filmul – Stabilirea stereotipurilor și demolarea acestora Ellen DeGeneres - o deschizătoare de drumuri în istoria reprezentărilor	15
I.7.	lesbiene	17
II.	METODOLOGIA CERCETĂRII: CERCETAREA BAZATĂ PE METODE MIXTE	21
II.1	Cinematografia - clasificarea unor filme relevante produse în intervalul 1931-2013	21
III.	REZULTATELE CERCETĂRII	27
III.1	Film	28
III.2	Televiziune	28
III.3	Internet	28
IV.	CONCLUZII	31
	Contribuția prezentei cercetări la cunoaștere	32
	Limitele prezentei cercetări și direcțiile viitoare de cercetare	32
	Referințe	33

Rezumat

Prezenta teză de doctorat își propune să examineze integrarea lesbienelor în contextul occidental prin intermediul tuturor tipurilor de mass-media: filme, spectacole de televiziune difuzate la ore de maximă audiență și seriale difuzate pe internet. Aceste obiective au fost urmărite în cadrul unei cercetări axate pe explorarea evoluției reprezentării lesbienelor de la producțiile marginale, de nișă, pline de stereotipuri, la abordările moderne din mass-media mainstream, care sparg clișeele de perpetuare a tiparului “*butch v. femme*”, relevând o depășire a stigmatelor negative și a prejudecăților și evidențiind, totodată, progresul societății moderne în privința acestei probleme. Majoritatea cercetărilor realizate în acest domeniu urmăresc influențele exercitate de către mass-media asupra homosexualilor de sex masculin și nu asupra celor de sex feminin. Cercetările care abordează, într-adevăr, problematica feminină se concentrează asupra culturii tradiționale reflectate în genurile preferate de femei, cum ar fi telenovelele, romanele, revistele pentru femei și studiile despre femei. Astfel, există un decalaj la nivelul cunoașterii privind evoluția reprezentării personajelor lesbiene în diferite mass-media. Prezentul studiu se bazează pe o cercetare prin intermediul metodelor mixte, care combină metodele cantitative și calitative de cercetare. Mai mult decât atât, au fost efectuate analize teoretice și mass-media, cercetarea realizându-se prin administrarea de chestionare anonime, prin intermediul unui focus grup pe un eșantion mic, convenabil și prin interviuri structurate. Datele au fost culese concomitent sau succesiv, acordându-li-se mai târziu prioritate și fiind integrate într-unul sau mai multe stadii ale procesului de cercetare. Rezultatele demonstrează spargerea stereotipurilor și tiparelor de-a lungul anilor și evoluția personajelor lesbiene în cadrul diferitelor tipuri de mass-media, lăsarea în urmă a prejudecăților și integrarea lesbienelor în filonul mainstream, prin deconstrucția, în timp, a clișeelelor. Astfel, tendința de integrare a reprezentărilor identitare ale lesbienelor în cultura mainstream este tot mai răspândită și va continua, probabil, să se extindă și asupra altor grupuri marginalizate, aducându-le în atenția conștiinței publice în viitor.

Contribuția la nivel teoretic a prezentei cercetări s-a concretizat în avansarea cunoașterii privind evoluția reprezentărilor lesbienelor în mass-media. În plus, cercetarea a consolidat stadiul cunoașterii în domeniu prin introducerea unei schimbări de perspectivă asupra Teoriei Queer, demonstrând lipsa de relevanță a acestei teorii atunci când vine vorba de includerea reprezentărilor lesbienelor în formele mainstream ale mass-media. Astfel, se produce o schimbare în percepția fenomenului social Queer, înțelegând prin „Queer” altceva decât o simplă definiție a orientării sexuale. În societatea modernă, marcată de adoptarea unei culturi ce pledează pentru individualitate și unicitate, a fi queer nu mai poate fi considerat echivalentul a tot ceea ce este vine în contradicție cu normalitatea. Întrucât acest subiect nu a mai fost cercetat până în momentul de față, prezenta cercetare este una originală și inovatoare, prin dezvoltarea unui model al evoluției reprezentărilor mainstream ale lesbienelor în mass-media.

Cuvinte cheie: mainstreamism lesbian, stereotipuri, mass-media, *butch v. femme*, evoluție, teoria queer, LGBT

INTRODUCERE

Obiectivele și axul central al cercetării

Obiectivul tezei mele de doctorat este acela de a examina integrarea lesbienelor în contextul occidental prin intermediul tuturor tipurilor de mass-media: filme, spectacole de televiziune difuzate la ore de maximă audiență și seriale difuzate pe internet. Aceste obiective au fost urmărite printr-o cercetare axată pe explorarea evoluției reprezentării lesbienelor de la producțiile marginale, de nișă, pline de stereotipuri, la abordările moderne din mass-media mainstream, care sparg clișeele de perpetuare a tiparului “butch/femme”, relevă o depășire a stigmatelor negative și a prejudecăților, evidențiind, totodată, progresul societății moderne în privința acestei probleme. Combinând metodele mixte de cercetare prin analiza teoretică și mass-media, chestionarele anonime, focus-grupul pe eșantion mic, convenabil și interviurile structurate, recurând la o descriere și la o analiză a evoluției modului de reprezentare a “Lesbienelor” în mass-media din ultimii optzeci ani, dar și testând potențialul analitic al “ Teoriei Queer “ în raport cu o întreagă gamă a percepției, la nivel public și privat, privind orientarea sexuală în societatea actuală, am încercat să arăt că “Teoria Queer” nu mai definește orientarea sexuală ca prim element identitar dintr-o lungă listă de caracteristici. Am recurs la o întreagă panoplie de metode de cercetare – de la sinteza și analiza literaturii de specialitate, la examinarea unor teorii diferite, cum ar fi: teoriile despre gen și sexualitate, teorii din domeniul psihologiei și fiziologiei – cu accent pe diferențele majore biologice și non-biologice dintre bărbați și femei, teoriile sociologice și cele despre comportamente deviante, citate biblice, teorii feministe și post-feministe, diferite teorii mass-media relevante, ca de pildă “Teoria seringii hipodermice” și “Teoria Queer “.

Este necesară o clarificare a cadrului conceptual și a diverselor teorii utilizate în prezenta cercetare. Potrivit lui Kama (2003), Mainstreamism-ul reprezintă tranziția de la o poziție marginală asociată peiorativ cu o dimensiune comică, abstractizată, sau cu sugestia unei anumite criminalități, la reprezentări ale unui stil de viață normal, bazat pe un parteneriat monogam și orientat asupra carierei și familiei. Potrivit lui Halperin (1997), Queer este tot ce vine în contradicție cu ceea ce este normal, legitim, dominant, o identitate lipsită de

esență. “Queer”, mai mult, desemnează nu o pozitivitate, ci o poziționare în raport cu norma. Teoria Queer este un set de idei centrate în jurul ideii conform căreia identitățile nu sunt fixe și nu sunt determinante pentru cine suntem cu adevărat. Această teorie sugerează faptul că este lipsit de sens să vorbim la modul general despre “femei” sau despre orice alt grup, întrucât identitățile se compun din atât de multe elemente încât este greșit să presupunem că oamenii pot fi definiți pe baza unei singure caracteristici pe care o au în comun cu o colectivitate.

Prezenta cercetare a explorat modul în care personajul lesbian este reprezentat în mass-media de-a lungul anilor (din anii ‘30 și până în prezent): Care este percepția comunității lesbiene asupra reprezentării sale în mass-media? Beneficiază personajele lesbiene de o expunere adecvată în mass-media? Este reprezentarea “mainstream” suficientă? Sau este, poate, încă plină de stereotipii? A evoluat această reprezentare într-un sens mainstream de-a lungul anilor? Sau a rămas neschimbată? Și, în fine, mai sunt lesbienele clasificate conform modelului de distribuție identitară *butch* vs. *femme*, sau sunt ele portretizate ca femei care iubesc alte femei, dar își mențin “normalitatea și aspectul heterosexual” pentru a-și putea reprezenta comunitatea de pe poziții de egalitate cu celelalte? Ar fi necesar ca problemele identității lesbiene să fie împinse în prim plan, iar lupta cu sistemul să fie dusă din exterior și nu din interior? Sau ar fi necesar ca lesbienele să încerce să nu iasă în evidență, riscând astfel să își piardă elementele distinctive? Dacă ești prea “normal”, îți pierzi identitatea, iar dacă te apropii prea mult de extreme, poți ajunge într-un mare impas. În cazul în care obiectivul este acela de a aduce îmbunătățiri în viața acestui grup minoritar, “normalitatea” este calea potrivită de urmat.

Obiectivul prezentei cercetări este acela de a explora în ce moduri sunt reprezentate mediatic lesbienele; de a vedea evoluția reprezentărilor identității lesbiene în diferite forme ale mass-media din anii ‘30 și până azi (Cum au evoluat aceste reprezentări de-a lungul anilor?); de a analiza modul în care personajele lesbiene sunt reprezentate în mass-media; de a examina evoluția personajului lesbian, de la periferia rezervată anterior identității de tip queer la cultura mainstream. Cum percepe comunitatea lesbiană reprezentarea personajelor lesbiene în mass-media? Se urmărește mai buna înțelegere a

corelației dintre femeile lesbiene și percepțiile lor personale despre sine în diferite forme ale mass-media.

Stadiul actual al cunoașterii

Majoritatea cercetărilor din acest domeniu se concentrează asupra influențelor exercitate de mass-media asupra populației de homosexuali de sex masculin și nu asupra celor de sex feminin. Mai mult decât atât, cercetările care abordează, într-adevăr, problematica feminină se concentrează asupra culturii tradiționale reflectate în genurile preferate de femei, cum ar fi telenovelele, romanele, revistele pentru femei și studiile despre femei. Astfel, există un decalaj la nivelul cunoașterii privind evoluția reprezentării personajelor lesbiene în diferite mass-media. (Ang, 1985; Currie, 1997; Frazer, 1987; Modleski, 1984; Radway, 1984).

Principalele obiective ale cercetării

- De a explora evoluția reprezentării lesbiene în diferite forme ale mass-media din anii '30 până azi.
- De a explora modul în care personajele lesbiene sunt reprezentate în mass-media, de a examina evoluția personajelor lesbiene, de la periferia rezervată anterior identității de tip queer la cultura mainstream.
- De a înțelege mai bine corelația dintre femeile lesbiene și percepția lor despre sine în diferite forme ale mass-media.

Întrebările cercetării

- În ce fel sunt reprezentate lesbienele în mass-media?
- Cum au evoluat aceste reprezentări de-a lungul anilor?
- Care este percepția comunității lesbiene privind reprezentarea personajelor lesbiene în mass-media?

Prezenta cercetare compară diferite filme, emisiuni de televiziune și seriale difuzate pe internet axate pe reprezentarea identității lesbiene, de la începutul anilor '30 și până în ziua de azi; clasificarea *butch vs. femme*, demitizarea imaginii lesbienei masculinizate de-a lungul istoriei mass-media, precum și necesitatea de a dobândi o identitate mainstream, prin opoziție cu cea Queer, prin disimularea sa, pur și simplu, în masa majoritară a populației. Am explorat aceste problematici prin intermediul a numeroase filme, emisiuni de televiziune și seriale difuzate pe Internet (web) - cu scopul de a arăta progresul înregistrat în acest sens. În plus, am aplicat diverse chestionare, am organizat un focus grup cu un eșantion redus și am realizat interviuri personale cu lesbiene având vârste curpinse între 16 și 45 de ani, în scopul de a înțelege modul în care lesbiana modernă se auto-descrie și percepția sa asupra reprezentării sale în mass-media. Am explorat diferite filme și seriale de televiziune din diverse epoci, bazându-mă, în cercetare, pe diferite cărți, articole și cercetări de natură similară, pornind de la Teoria Queer și teoria post-feministă; axându-mă pe Foucault, Butler, Kama și Beauvoir (*Le Deuxième Sexe - Al doilea sex* 1949). Am avut mai multe biblioteci la dispoziție, cum ar fi: Beit Ariela - cea mai mare bibliotecă publică din Israel, localizată în centrul orașului Tel Aviv și având cea mai mare bază de date din țară în domeniul studiilor de media; biblioteca Colegiului Academic Netanya, unde am studiat pentru obținerea titlului de Master; "The 3rd Ear" - cea mai mare bibliotecă video, de asemenea localizată în Tel Aviv, cu acces la cele mai multe filme și emisiuni de televiziune gay și lesbiene, precum și la diverse festivaluri de film pentru comunitatea gay. În plus, am interviuat mai multe cineaste lesbiene israeliene, active în ultimii ani în Israel și în festivalurile LGBT din întreaga lume, în scopul de a înțelege ceea ce ele, ca cineaste lesbiene, urmăresc să transmită publicului în legătură cu personajele lor lesbiene, și modul în care ele doresc ca publicul să se identifice cu acestea și maniera în care "deificarea" (cf. Lemish, D. 1998 *Spice Girls' talk: A case study in the development of gendered identity*) influențează această generație de lesbiene.

Contextul cercetării

De-a lungul istoriei media, lesbienele nu au fost reprezentate aproape niciodată având o înfățișare mainstream - un aspect heterosexual. În ultimii cincisprezece ani, asistăm la o creștere a “gradului de conștientizare a mainstream-ismului lesbian”, cu precădere în serialele de televiziune. Nu numai în toate serialele axate pe identități homosexuale, cum ar fi: “Ellen”, “Queer as Folk”, “The L Word”, “Lip Service”, “South of Nowhere” și serialele de pe web, cum ar fi: “Exes & Ohs”, “Venice”, “Girl Girl Scene”, “Anyone But Me”, “Sugar Rush”, “Chica Busca Chica”, “We Have to Stop Now” and “Seeking Simone”; dar și în toate serialele de televiziune cu audiență maximă care sunt considerate a fi mainstream, există cel puțin unul sau două personaje gay sau lesbiene, ca de pildă în – “Friends”, “Grey’s Anatomy”, “Flash Forward”, “Glee”, “Beverly Hills 90210”, “L.A. Law”, “Party of Five”. “Ally Mcbeal”, “All my Children”, “Sex and the City”, “The OC”, “True Blood”, Buffy the Vampire Slayer”, “Fast Lane”, “The Wire”, and “Orange is the New Black”. Totul a început atunci când bărbații gay au revoluționat și au schimbat modul în care lumea îi percepe pe homosexuali; atunci când actori heterosexuali bine cunoscuți au început să joace personaje gay în diferite filme, cum ar fi: River Phoenix în “My own Private Idaho” (1991, bazat pe o piesă de teatru de William Shakespeare, adaptată pentru ecran, și regizat de Gus Van Sant), Tom Hanks în filmul “Philadelphia”, din 1993 (regia: Jonathan Demme, scenariul: Ron Nyswaner), Robin Williams în “The Birdcage” (1996, bazat pe o piesă de Jean Poiret, regia: Mike Nichols), Greg Kinnear în “As Good as It Gets” (1997, scenariul: Mark Andrews, regia: James L. Brooks), Hillary Swank în “Boys Don’t Cry” (1999, scenariul și regia: Kimberly Pierce), Charlize Theron și Christina Ricci în “Monster” (2003, scenariul și regia: Patty Jenkins), Heath Ledger și Jake Gyllenhaal în “Brokeback Mountain” (2005, bazat pe o scurtă piesă de Annie Proulx, regia: Ang Lee).

Să reținem că personajele lesbiene de mai sus fie aveau identități transgen, fiind ucise la sfârșitul filmului, fie erau prostituate criminale și filmele se bazau pe o poveste adevărată. Primul show de televiziune prime-time axat pe identitatea gay care a fost difuzat în Statele Unite din 1998 până în 2006 a fost serialul “Will și Grace”. În pofida criticilor

inițiale pentru maniera sa inedită de a portretiza homosexualii, show-ul a fost difuzat timp de opt ani și a câștigat numeroase premii. Serialul “Queer as Folk” - atât în versiunea sa britanică din 1999, cât și în cea americană din 2001 - 2005 - a portretizat homosexualii ca având, în genere, un aspect mainstream, însă ducând o viață foarte promiscuă. Singura reprezentare lesbiană din acel serial a fost aceea a unui cuplu de lesbiene, cu o înfățișare foarte stereotipă și pliată pe modelul “*butch vs. femme*”. Serialul “The L Word”, care a fost difuzat în SUA în 2004 - 2009, a fost primul în care am putut vedea lesbiene cu un aspect mainstream într-un show televizat de maximă audiență. Deși serialul a fost difuzat pe un canal de nișă - Showtime - el a fost vizionat de către femei gay și heterosexuale deopotrivă.

În calitatea mea de cineastă lesbiană care trăiește în Israel, am observat că gradul de conștientizare a identității gay prin intermediul mass-media este extrem de ridicat în țara noastră, și cu toate că suntem descriși ca o țară estică, religioasă și puțin primitivă de mijloc, am observat toleranța față de acea comunitate, care transpare din serialele de maximă audiență, cum ar fi “A Star Is Born” (versiunea israeliană a show-ului American Idol), în juriu fiind incluși doi oameni cu o identitate gay asumată și o cântăreață transgen (Dana international - care a câștigat concursul Eurovision în 1998); în noul “X Factor”, care a sosit și în Israel, unul dintre membrii juriului este un celebru cântăreț cu o identitate gay asumată. Cu toate acestea, comunitatea gay din întreaga lume este încă privită monolitic, ca LGBT - Gay, Lesbian, Bisexual și Transgen. De ce suntem cu toții incluși într-o singură comunitate? Este măcar corect? De ce nu sunt toți oamenii de culoare tratați monolitic? Sau toți asiaticii? Sau toți vorbitorii de limba spaniolă? Sau toți bărbații albi sau femeile albe?

Am întâlnit numeroase cărți și filme despre comunitatea gay de sex masculin și reprezentarea acesteia în mass-media din Israel, cum ar fi: filmul israelian care a primit mai multe premii - “Yossi and Jager” din 2002 (regia: Eythan Fox, scenariul: Avner Bernheimer). Filmul descrie o poveste de dragoste secretă între doi ofițeri israelieni aflați într-o poziție IDF (Forțele de Apărare Israeliene) la granița israeliano-libaneză. Continuarea acestui film a fost lansată în 2012, însă nu s-a mai axat pe relațiile

homosexuale interzise în armata israeliană, la fel ca primul film, înfățișând, în schimb, o armată deschisă și mândră, căreia nu îi pasă dacă personajele sunt gay sau nu. În cartea profesorului Amit Kama, *The Newspaper and the Closet*: *Israeli Gay Men's Communication Patterns* (publicată în 2003), acesta explică faptul că stigmatul pe care îl resimt homosexualii este asemeni unei cicatrice, stigmatul homosexualității fiind însă manipulabil. Dacă un bărbat gay decide să își asume această identitate, el este “declarat” Gay, această declarație fiind un concept problematic. Freud l-a denumit “inversiune” (1920), susținând că e rezultatul incapacității de a face față procesului de maturizare (complexul lui Oedip/Electra). Freud a susținut că bărbații homosexuali nu se raportează la acest complex, homosexualul reprezentând, prin urmare, “al treilea fel” - femeia masculină sau bărbatul feminin. Cu toate acestea, Freud a făcut referire mai ales la bărbați în cercetările sale. Există o varietate de filme care reprezintă comunitatea bărbaților gay din Israel, există, de asemenea, și un festival de filme gay organizat anual în Tel - Aviv, dar majoritatea reprezentărilor se axează pe bărbați gay. Deși există un mic festival de filme lesbiene, ținut în ultimii trei ani, numit “ Lethal Lesbian” (chiar și numele este stereotip), acesta se adresează doar unui public de lesbiene și nu populației majoritare, spre deosebire de festivalul de filme gay, care atrage toate tipurile de public. Care este agenda Lesbiană?

Profesorul Kama o denumește “extincție simbolică” și aruncă vina pe lesbienele însele. Moritz (1994) se referă la “extincția lesbienelelor”, iar atunci când discută subiectul identității “Gay”, el face referire numai la bărbații homosexuali - albi, din clasa de sus. Lesbienele nu au fost niciodată pedepsite de lege; nici o carte religioasă nu le menționează și actul sexual între două femei nu este considerat a fi un păcat, spre deosebire de acela dintre bărbații homosexuali.

Trăind la New York și vizitând mai multe țări europene în ultimul deceniu, am observat că se găsesc în continuare lesbiene “Butch” oriunde, tot așa cum se găsesc în continuare homosexuali efeminați; surprinzător, cu toate acestea, majoritatea tinerelor lesbiene au un aspect extrem de heterosexual. Necesitatea de a lua poziție și de a striga “Queer” în gura mare nu mai este actuală. Se impune întrebarea - ce a fost mai întâi, spectacolele de

televiziune, cum ar fi “The L Word”, care a portretizat lesbienele ca având o înfățișare heterosexuală? Sau lesbienele însele, care s-au “săturat” să trăiască având acest stigmat? La fel ca bărbații gay, nu trebuie să mai țipe “Queer” în gura mare. Ele pot avea aspectul unor femei pompier, soldat și polițist, și nu mai e nevoie să își prezinte ostentativ orientările sexuale în fața celorlalți. Cele mai multe cercetări se concentrează doar asupra bărbaților gay, pe evoluția și asimilarea lor în societatea modernă, însă există foarte puține cercetări care explorează punctul de vedere al lesbienele. Poate că lesbienele nu simt nevoia să iasă în evidență și, pur și simplu, doresc să își trăiască viața în pace și să le permită și altor minorități să lupte pentru drepturile lor. Consider că ne aflăm într-un spațiu în care orientarea sexuală nu reprezintă primul lucru pe care trebuie să-l aflăm despre o persoană, ci doar o parte dintr-o lungă listă de detalii care, împreună, conturează o personalitate complexă. În societatea noastră modernă, internațională și eclectică, nevoia de a ieși în evidență ca indivizi este mai puternică decât oricând. Ne dobândim individualitatea printr-o anumită ținută, coafură, prin tendința de a ne demonstra rafinamentul intelectual, nivelul de educație, apartenența la o familie, absolvirea unei facultăți, statutul economic; orientarea noastră sexuală este pe ultima poziție în acea lungă listă. Nu mai este necesar să ne prezentăm ca fiind Queer mai întâi, întreg restul personalității noastre complexe ocupând un loc secund. Identitatea noastră gay este unul dintre ultimele detalii pe care oamenii trebuie să le știe despre noi, nu datorită rușinii, ci a prevalenței sale. Ceea ce mă aduce la întrebarea dacă “Teoria Queer” este într-adevăr relevantă în zilele noastre moderne

I. SINTEZA LITERATURII DE SPECIALITATE

I.1 Sexualitatea și identitatea lesbienele în cadrul culturii Queer

În această cercetare, explorez doar problematica femeilor gay - Lesbieni. **Lesbiană** este un termen folosit foarte frecvent în limba engleză pentru a descrie dorința sexuală și romantică dintre femei. Cuvântul poate fi folosit ca substantiv, pentru a se referi la femeile care se identifică astfel, ori la modul în care sunt caracterizate de alții ca având atributul principal al homosexualității feminine, sau ca adjectiv, pentru a descrie

caracteristici ale unui obiect sau unei activități legate de dorința sexuală feminină pentru o persoană de același sex. Ca și concept folosit pentru a diferenția femeile cu o orientare sexuală comună, Lesbiană este un construct al secolului XX. De-a lungul istoriei, femeile nu au avut independența sau libertatea de a se angaja în relații homosexuale la fel ca bărbații, dar nici nu s-au confruntat cu pedepse dure, în anumite societăți, ca bărbații homosexuali. În schimb, relațiile lesbiene au fost adesea considerate ca fiind inofensive și incomparabile cu cele heterosexuale. Ca urmare, nu există o bază documentară substanțială în acest sens de-a lungul istoriei. Atunci când primii sexologii ai secolului al XIX-lea au început să clasifice și să descrie comportamentul homosexual, ei au definit Lesbienele ca femei care nu aderă la roluri feminine de gen și le-au clasificat ca fiind bolnave psihic.

Femeile implicate în relații homosexuale au reacționat la această denumire, fie prin camuflarea vieții lor personale, fie prin acceptarea etichetei de proscris și crearea unei subculturi și a unei identități care a prins contur în Europa și în Statele Unite. Cu al doilea val de feminism și creșterea numărului de studii despre istoria și sexualitatea femeilor în secolul XX, definiția termenului “Lesbian” s-a lărgit, ceea ce a condus la o dezbatere despre dorința sexuală ca o componentă majoră în definirea semnificației acestui termen. Femeile prezintă, în general, o mai mare fluiditate sexuală decât bărbații și găsesc că le este mai ușor să dezvolte relații intime din punct de vedere fizic și emoțional cu alte femei. Portretele dedicate Lesbienelor în mass-media sugerează că societatea modernă s-a simțit deopotrivă intrigată și amenințată de femeile care contestă rolurile de gen feminine, precum și fascinată și îngrozită de femeile care au atașamente romantice față de alte femei.

Relațiile lesbiene au fost documentate încă din anul 1870. Termenul era interschimbabil cu “safist” și “safism” la începutul secolului al XX-lea. Conceptul de Safism a fost preluat după numele poetei lirice lesbiene Sappho din antichitatea grecească, poetă născută pe insula Lesbos. Locuitorii Alexandriei au inclus-o pe lista lor de nouă poeți lirici. Nașterea ei s-a petrecut cândva în intervalul 630-612 î.Hr., și se spune că a murit în jurul anului 570 î.Hr., dar se știeu puține lucruri cu certitudine despre viața ei. Cea mai

mare parte a poeziei sale, care a fost bine-cunoscută și admirată în antichitate, s-a pierdut, dar reputația sa colosală a supraviețuit datorită unor fragmente rămase. Utilizarea termenului “lesbian” a devenit dominantă în literatura medicală; în anul 1925 cuvântul a fost înregistrat ca substantiv care reprezintă echivalentul feminin al unui sodomit. Dezvoltarea cunoștințelor medicale a constituit un factor important în adăugarea de noi conotații termenului. La mijlocul secolului al XIX-lea, autorii din domeniul medical au încercat să stabilească moduri de a identifica homosexualitatea masculină, considerată o problemă socială semnificativă în majoritatea societăților occidentale. Definind comportamentul care indică ceea ce a fost catalogat ca “inversiune” de către sexologul german Magnus Hirschfeld, cercetătorii au stabilit care ar fi comportamentul sexual normal pentru bărbați și femei, determinând și în ce măsură bărbații și femeile deviază de la “tipul sexual masculin perfect” și “tipul sexual feminin perfect”.

Cu toate că literatura dedicată homosexualității masculine este amplă, cercetarea nu s-a concentrat suficient asupra comportamentului homosexual feminin, întrucât personalul medical nu l-au considerat niciodată o problemă semnificativă, demnă de luat în considerare. Există două excepții notabile, însă: Richard von Krafft-Ebbing, un neurolog și sexolog german cunoscut pentru studiile sale privind devianța sexuală, și britanicul Havelock Ellis, medic și psiholog, scriitor și reformator social, care a studiat sexualitatea umană. El a fost co-autorul primului manual medical în limba engleză pe problema homosexualității, publicat în 1897, și, de asemenea, a publicat lucrări despre o varietate de practici și înclinații sexuale, inclusiv în domeniul psihologiei transgen. El a elaborat câteva dintre primele și cele mai de durată clasificări ale atracției femeilor față de propriul sex, abordată ca o formă de nebunie. Krafft-Ebbing, a caracterizat lesbianismul ca boală neurologică, iar Ellis, care a fost influențat de scrierile lui Krafft-Ebbing, a combătut posibilitatea ca inversiunea sexuală să fie, în general, o condiție de care individul suferă pe întreg parcursul vieții. Ellis credea că numeroase dintre femeile care își exprimă dragostea pentru alte femei își modifică sentimentele în raport cu aceste relații după căsătoria cu un bărbat și după experimentarea unei “vieți practice”. Krafft-Ebbing a prezentat lesbianismul ca “Uranism” - o definiție a comportamentului homosexual între doi bărbați, termen derivat din cuvântul german “Uranismus”, preluat după cuvântul grecesc “Ouranious”, ceea ce înseamnă spiritual, ceresc și care, cred,

abordează homosexualitatea de o manieră ironică. Cu toate acestea, Ellis a recunoscut că există “inversate adevărate” care își petrec viața dezvoltând relații erotice cu alte femei. Acestea erau considerate membre ale celui de-al “treilea sex”, care respingea rolul submisiv, feminin și domestic al femeilor. “Inversat” descrie roluri de gen opuse și atracția față de femei și nu față de bărbați; întrucât în perioada victoriană se considera că femeile nu pot iniția raporturi sexuale, s-a considerat că femeile care fac acest lucru în raport cu alte femei posedă dorințe sexuale masculine. Scrierile lui Krafft-Ebbing și Ellis au avut un public larg de cititori și au contribuit la crearea unei conștiințe publice privind homosexualitatea feminină.

I.2. *Butch* v. *femme* - Definirea dihotomiei fundamentale din cadrul identității lesbiene

În prezenta cercetare, Studiile de gen fac referire la definiția clasică a genului, axându-se pe modelul “Butch” și “Femme” - așa cum este descris de către comunitatea LGBT: trăsături, comportamente, stiluri, expresii și auto-percepții masculine și feminine. Aceste specificații sunt adesea folosite în subculturile lesbiene, bisexuale și gay. *Butch* și *femme* pot fi uneori folosite pentru a clasifica identitățile unor persoane gay sau lesbiene în termeni care sunt recunoscuți ca fiind analogi cu rolurile de gen heterosexuale, *butch* reprezentând corespondentul tradițional masculin (rolul masculin în cuplurile heterosexuale) și *femme* corespondentul tradițional feminin (rolul feminin în cuplurile heterosexuale).

Potrivit lui Goodloe (1993), în ultimele două decenii, forma dominantă a discursului feminist a încercat să elibereze identitatea lesbiene de sub controlul patriarhal, canalizându-și propriile politici identitare asupra comunității lesbiene, rezultatul fiind acela că acele Lesbieni ale căror comportamente nu s-au pliat pe agenda feministă au fost dublu oprimate; o dată, de către cultura patriarhală dominantă, iar a doua oară, de către mișcarea de eliberare a femeilor. Acest lucru este, probabil, cel mai evident în critica feministă a jocurilor de rol între Lesbieni, o practică ce este considerată în discursul feminist dominant a fi un obstacol în calea adevăratei identități a unei femei.

Dacă este posibil că unele cupluri homosexuale sau lesbiene să includă un individ care se

pliază pe tiparul *Butch* și un individ care se pliază pe tiparul *femme*, nu toți homosexualii sau toate lesbienele se identifică, în acest sens, ca “Butch” sau “Femme”. Cuvântul *Femme* - este de origine franceză și înseamnă femeie; cuvântul *Butch* înseamnă “băiat dur” (copil dificil). Această distincție a fost acceptată în anii ‘30. *Femmes* purtau haine feminine, tocuri înalte și machiaj, iar persoanele *Butch* purtau costume și pălării și aveau un aspect foarte viril. În anii ‘70, feministele au susținut că aceasta reprezentase o supunere în raport cu percepția opresivă din partea sexului masculin. Istoricul american Lillian Federman susține că acest lucru a creat androginia și aspectul *Butch* (masculin) la femei, care pot să nu fie neapărat Lesbieni. Critica susține că aceste identități încearcă să reproducă heterosexualitatea prin replicarea duetului bărbat-femeie și că nu este nevoie ca heterosexualitatea să fie mimată pentru a trăi fericit. Deși primul film despre personaje gay de sex masculin a fost realizat în 1894, primul film despre lesbiene, “Mädchen in Uniform”, a fost produs abia în 1931, în Germania, fiind apoi refăcut în Germania în 1958. Cu toate acestea, nu există nici o distribuție explicită de tip *Butch* v. *Femme* acolo, deși profesoara este un personaj cu trăsături mai masculine, reci și calculate - *butch*. Aceste specificații sunt valabile pentru secolul XX și mai devreme, când puteau fi întâlnite deschis cupluri *Butch* și *Femme*, atât pe scena de noapte, cât și în diverse forme ale mass-media, în filme ca “Bound” și “Go Fish”. Cu toate acestea, în ultimul deceniu, aceste tipare pot fi observate din ce în ce mai rara, întrucât Lesbienele nu se mai împart în categoriile *Butch* și *Femme*, fiind femei feministe care iubesc femeile și care nu își asumă roluri masculine.

I.3. Identitatea queer—Teoria Queer și relevanța sa actuală

La sfârșitul anilor ‘80, Judith Butler a început să țină prelegeri regulate pe tema identității de gen. În 1990, Butler și-a publicat cercetarea esențială, intitulată: *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Teza centrală a lui Butler susține că identitatea de gen nu se opune biologiei sexuale, ci deschide posibilitatea a ceva diferit de masculin sau feminin. *Gender Trouble* este adesea considerată a fi lucrarea cea mai revoluționară în problematica teoriei feministe și a studiilor de gen. Termenul “ Teoria Queer” a fost introdus, în 1990, de către Eve Kosofsky Sedgwick, Judith Butler,

Adrienne Rich și Diana Fuss, pășind pe urmele lui Michel Foucault, unul dintre susținătorii săi fundamentali. Teresa de Lauretis este cea care a inventat expresia “Teoria Queer”.

De Lauretis a menționat sintagma pentru prima dată la o conferință de lucru privind sexualitatea lesbiană și gay organizată la Universitatea din California, Santa Cruz, în februarie 1990. Specialistă a introdus mai târziu expresia într-o ediție specială a revistei *Differences: A Journal of Feminist Cultural Studies* din 1991, într-un studiu intitulat “Teoria Queer, sexualitatea de tip lesbian și gay.” Similar cu descrierea utilizată de către Berube și Escoffier în *Queer Nation*, de Lauretis (1994) afirmă că “Termenul Queer neliniștește și pune sub semnul întrebării corelarea dintre gen și sexualitate” (p. 296). Potrivit lui Halperin (1997), Queer este tot ce vine în contradicție cu ceea ce este normal, legitim, dominant. Nu se referă la nimic în mod special. Este o identitate lipsită de esență. “Queer”, așadar, desemnează nu o pozitivitate, ci o poziționare în raport cu norma (Saint Foucault, 1997, p. 62). Teoreticienii Queer se concentrează pe dificultățile întâmpinate în clasificarea indivizilor ca masculini sau feminini, chiar și pe baze strict biologice. Unii experți în studiul culturii, cum ar fi Barbara Rogoff, susțin că distincția tradițională între biologie și cultură ca entități independente este prea simplistă și demonstrează că biologia și cultura interacționează între ele. Teoria Queer este asemănată cu limba, întrucât niciodată nu este statică, ci în continuă evoluție. Richard Norton sugerează că limbajul queer derivă din structurile și etichetările impuse de o cultură mainstream externă. Teoreticienii Queer analizează texte și contestă noțiunile culturale ale ideologiei “normativului heterosexual”; cu alte cuvinte, putem deduce din normativul “straight” că heterosexualitatea trebuie privită ca normală sau este toată lumea potențial homosexuală? Potrivit lui Ryan, “Este vorba de simplul efect al imprimării laborioase a normelor heterosexuale, care subminează acest potențial și produce heterosexualitatea ca formă sexuală dominantă. (Ryan, 1999 p.117) De exemplu, Hollywood-ul urmărește tema “heterosexualității” ca fiind tema dominantă prin care se subliniază ceea ce este masculin. Acest lucru este deosebit de vizibil în filme cu gangsteri, filme de acțiune și westernuri, care nu au niciodată un protagonist “slab” (cu aspectul unui bărbat gay), cu recenta excepție a filmului “Brokeback Mountain”.

I.4. Prezentarea generală a fenomenului de *mainstream-ism* în mass-media

Majoritatea cercetărilor din acest domeniu se concentrează asupra culturii tradiționale și a genurilor preferate de femei, cum ar fi telenovelele, romanele, revistele pentru femei și studiile despre femei, cum ar fi: Ang, 1985; Currie, 1997; Frazer, 1987; Modleski, 1984; Radway, 1984. Aceste cercetătoare susțin că atitudinea femeilor față de textele populare derivă din conștientizarea reflecției despre sine. Mai mult decât atât, se presupune că aceste texte prezintă ideologia luptei femeilor împotriva hegemoniei ideologice patriarhale și capitaliste poziționându-se în interiorul acesteia din urmă. Buckingham (1993) pune accentul pe modul în care interacțiunea complexă cu textele contribuie la construcția identitară, inclusiv a identității specifice de gen. Ca regulă generală, prin urmare, comunicarea este luată ca recepție, care se produce în procesul de construcție neîncetată a identității feminine.

În modelul liniar al lui Lasswell, acesta descrie comunicarea respectivă pe baza următoarelor întrebări: cine spune ce, care canal este utilizat, pentru cine și cu ce efect emoțional? O singură persoană inițiază o operație, mesajul este ceea ce vrem să transmitem, iar platforma (televiziune, cinema-ul sau internetul) este mijlocul de comunicare. În acest caz, acel cine din întrebare corespunde unei serii de regizori care doresc să spună, “Lesbiene, noi suntem aici”. Mesajul pe care regizorii doresc să îl transmită prin “The L Word” este, în opinia mea, acela că trebuie să ne uităm la viețile noastre și să realizăm că ele nu sunt mult diferite decât viețile voastre. Destinatarul, indiferent dacă este o persoană individuală sau publicul larg, este afectat de schimbare și recepționează mesajul. Cu toate acestea, aici cred că serialul eșuează, întrucât publicul său a provenit, în marea sa majoritate, tot din cadrul comunității lesbiene. Cu toate acestea, seria a durat șase sezoane, așa că, probabil, ceva din mesajul său s-a diseminat și dincolo de comunitatea lesbiană. Opinia predominantă a anilor ‘40 a fost aceea influențată de teoria seringii hipodermici, conform căreia mass-media influențează publicul, care este pasiv și nu se poate opune la modul direct. Influența mass-media este aceeași pretutindeni, în sensul în care creatorul controlează procesul. Ea ne conectează la

teoria socializării, care are o influență puternică. Teoria respectivă se referă la procesele prin care o persoană își învață poziția în societate. Acesta este un proces lent și aproape constant, în decursul căruia o persoană dobândește valorile și normele de bază ale societății. Expunerea selectivă se produce în cazul în care un recipient determină, din diferite motive, la ce va fi expus. Diferite persoane, expuse la același conținut, au perspective și interpretări diferite asupra aceluiași produs media (framing). În explorarea a diferite tipuri de mass-media, trebuie să ne raportăm la diferite teorii mediatice care sunt folosite pentru a defini mass-media. Prima teorie pe care se bazează cercetarea mea este Teoria Structurală Funcțională propusă de către Lazarsfeld și Merton (1948). Este vorba de un sistem format din structuri sau sub-sisteme, precum și de o structură menită să îndeplinească cel puțin o funcție. De exemplu, seria "The L Word" își propune să umple un "gol", să acopere o cerere sau un deficit în comunitatea de lesbiene. Media, în special mass-media, contribuie la crearea unei coordonări între mai multe structuri la nivelul publicului. Din această distincție rezultă că mass-media este o structură socială, care coordonează diferitele structuri sociale și ajută în funcționarea întregului sistem discursiv. Raviv (1996) explică acest fenomen ca pe ceva care poate fi observat între cele două componente ale Apoteozei: cultul (zeificarea), care înseamnă închinarea la idoli și glorificarea, precum și imitarea modelului (modelarea), definită ca o dorință de a fi asemenea unui idol. Aceste comportamente sunt promovate, sprijinite și recompensate de către adolescenți, dar sunt prezente și în industria muzicală. Cea mai comună formă de divinizare este cultul față de un idol, exprimat prin comportamentul de consum și culegerea de informații cu privire la operațiunile acestuia (Raviv et al, 1996: 634). În cazul femeilor adulte care doresc să imite anumite personaje, presupun că adorația cultică se exprimă mai degrabă la nivelul imaginii fizice. Dacă lesbienele, până în prezent, au fost prezentate într-un mod *Butch*, având un aspect viril, pentru că acesta era acceptabil, odată cu apariția acestui serial, devine legitim ca Lesbiennele să arate mai feminin - să aibă un aspect heterosexual, asemeni femeilor înfățișate în serial, pornind de la coafuri similare în rândul vedetelor serialului, care păreau să aibă impact asupra membrilor mai tineri ai publicului, și continuând cu modul în care protagonistele erau costumate și accesoryzate. Destinatarul, indiferent dacă este o persoană individuală sau publicul larg,

este afectat de schimbare și, pe cale de consecință, recepționează mesajul. Aici serialul a eșuat, întrucât publicul său a provenit, în marea sa majoritate, tot din cadrul comunității lesbiene. Cu toate acestea, seria a durat șase sezoane, însemnând că, probabil, cineva l-a finanțat și că ceva din mesajul său s-a diseminat și dincolo de comunitatea lesbiană. Acest model a fost perfecționat de către Braddock, care susține că un mesaj poate avea diferite valori de comunicare în situații diferite. Opinia predominantă a anilor '40 a fost aceea influențată de teoria seringii hipodermice, conform căreia mesajul se transmite prin intermediul unei injecții subcutanate. Mass-media are un efect direct, destinatarul este pasiv și se află în imposibilitatea de a rezista. Influența mass-media este similară pretutindeni, expeditorul fiind acela care controlează procesul. Ea ne conectează la teoria socializării. Teoria respectivă se referă la procesele prin care individul învață să funcționeze în societate. Acesta este un proces lent și aproape constant, în decursul căruia o persoană dobândește valorile și normele de bază ale societății. Expunerea selectivă se produce în cazul în care un destinatar determină, din diferite motive, la ce va fi expus, iar percepția este selectivă, diferite persoane fiind expuse la același conținut, dar interpretându-le în mod diferit în funcție de propria lor perspectivă asupra lumii (framing). Potrivit lui Raymond (2013), în 1995, Larry Gross a recurs la termenul de "anihilare simbolică" (p. 62) pentru a descrie invizibilitatea homosexualilor și lesbienele în mass-media; dacă, așa cum a sugerat Gross, reprezentarea este corelată cu puterea, atunci invizibilitatea pune în evidență lipsa de putere a comunității queer. Chiar și studiile media atente la portretizarea minorităților în mass-media (de exemplu, Greenberg, 1986) au avut tendința de a se concentra mai ales asupra minorităților etnice și rasiale, ignorând orientarea sexuală ca aspect definitoriu al identității. Potrivit lui Gross, homosexualii și lesbienele tind să fie indivizi și mai izolați și mai invizibile decât membrii minorităților rasiale și etnice, permițându-li-se, probabil, cel mai puțin să vorbească despre sine în mass-media. Și totuși, aceasta era situația în 1995, iar de atunci, așa cum demonstrează și cercetarea mea, comunitatea a devenit clar vizibilă tuturor, în spectacole de televiziune din întreaga lume, personajele LGBT fiind pretutindeni.

I.5. Scena ca rampă de lansare în toate formele de mass-media

Cu zeci de ani înainte ca personajele homosexuale să fie observate în piese de teatru americane în mod regulat, au existat apariții izolate în spectacole teatrale ale câte unui homosexual sau ale câte unei lesbiene, întotdeauna prezentați ca o curiozitate, de cele multe ori ca ciudățenii. Piese presum: "The Captive" (1926), "The Drag" (1927), "The Pleasure Man" (1928), "The Green Bay Tree" (1933), "The Children's Hour" (1934), "Trio" (1944), precum și altele au abordat homosexualitatea, de multe ori, la modul senzațional. Homosexualitatea a intrat în teatrul mainstream prin scriitori ca: Edward Albee, William Inge și Tennessee Williams, dar subiectul a fost unul secundar în piesele acestora. În anii '60 și '70, problema a fost văzută numai în piesele de tip one-act de pe Off Broadway, piese scrise de dramaturgi cum ar fi: Megan Terry, Sam Shepard, Robert Patrick Shanley, Al Carmines și Charles Ludlam. Piesa lui Mart Crowley "The Boys in the Band" ("Băieții din trupa", 1968) a fost cea care a adus dramaturgia gay în prim-plan, având succes la publicul mainstream. Aceasta a fost urmată de numeroase alte piese gay, cum ar fi: "Kennedy's Children" (1973), "Gemini" (1977), "Fifth of July" (1978) și "Bent" (1978). În anii '80 au existat mai multe piese care au abordat tema homosexualității, ca de pildă: "Last Summer at Bluefish Cove" (1980), "Torch Song Trilogy" (1983) și "The Lisbon Traviata" (1985). Multe dintre piesele scrise la finele anilor '80 și în anii '90 au vizat epidemia de SIDA, care a afectat bărbații homosexuali și nu femeile gay, ca de exemplu: "As Is" (1985), "The Normal Heart" (1985), "The Destiny of Me" (1992), "Angels in America" (1993), care ulterior a fost adaptată într-o miniserie de televiziune, în 2003, "Love! Valour! Compassion!" (1994), muzicalele "Falsettoland" (1990) și "Rent" (1996). În anii '90 a fost posibil să fie piese cu subiect homosexual sau lesbian care să nu abordeze subiectul SIDA, cum ar fi cazul pieselor "Six Degrees of Separation" (1990), "The Food Chain" (1995), "Stop Kiss" (1998), "The Laramie Project" (2000) și "Take Me Out" (2003).

I.6. Filmul – Stabilirea stereotipurilor și demolarea acestora

Totul a început atunci când bărbații gay au revoluționat și au schimbat modul în care lumea îi percepe pe homosexuali; atunci când actori heterosexuali bine cunoscuți au început să joace personaje gay în diferite filme, cum ar fi: River Phoenix în "My own Private Idaho" (1991, bazat pe o piesă de teatru de William Shakespeare, adaptată pentru

ecran, și regizat de Gus Van Sant), Tom Hanks în filmul “Philadelphia”, din 1993 (regia: Jonathan Demme, scenariul: Ron Nyswane), Robin Williams în “The Birdcage” (1996, bazat pe o piesă de Jean Poiret, regia: Mike Nichols), Greg Kinnear în “As Good as It Gets” (1997, scenariul: Mark Andrews, regia: James L. Brooks), Hillary Swank în “Boys Don’t Cry” (1999, scenariul și regia: Kimberly Pierce, Anexa 1), Charlize Theron și Christina Ricci în “Monster” (2003, scenariul și regia: Patty Jenkins, Anexa 2), Heath Ledger și Jake Gyllenhaal în “Brokeback Mountain” (2005, bazat pe o scurtă piesă de Annie Proulx, regia: Ang Lee). Să reținem că personajele lesbiene de mai sus fie aveau identități transgen, fiind ucise la sfârșitul filmului, fie erau prostituate criminale. Bărbații homosexuali au fost întotdeauna coloana vertebrală de la Hollywood, prima coloană cinematică presupusă a fi fost un film gay fiind produs în 1894, cu titlul “The Dickson Experimental Sound Film”, regizat de către William Dickson, care îl arată pe acesta cântând la vioară, în timp ce doi bărbați dansează împreună. Deși “homosexualitatea” filmului poate fi pusă sub semnul întrebării, acesta este, din câte se știe, primul film cu coloană sonoră de orientare gay. Filmele cu bărbați homosexuali au fost produse frecvent peste tot în lume din anii ‘20 și până astăzi. Cu toate acestea, filmele lesbiene au fost atestate numai începând din anul 1931.

Preocupările și personajele gay și lesbiene au fost adesea reprezentate de o manieră mai variată (și mai puțin peiorativă) în afara industriei de la Hollywood, în filmele străine, experimentale și documentare. Unul dintre primele filme care prezintă iubirea între homosexuali ca temă a fost filmul suedez “Vingarne” (Aripă, 1916, în regia lui Mauritz Stiller). “Mikaël” de Carl Theodor Dreyer (1924), filmat în Germania, câțiva ani mai târziu, a fost elaborat pe baza aceluiași roman sursă. De fapt, în timpul Republicii de la Weimar, Germania a fost spațiul în care s-au afirmat regizori homosexuali, cum ar fi F. W. Murnau (“Nosferatu”, 1922), și în care a fost produs primul film care reprezintă o pledoarie pentru drepturile și libertatea homosexualilor. “Anders als die Anderen” (Diferit de ceilalți, 1919) a fost realizat în colaborare cu un pionier în domeniul sexologiei și al drepturilor homosexualilor, Magnus Hirschfeld. Câțiva ani mai târziu, celebrul film de G. W. Pabst - “Pandora’s Box” (Cutia Pandorei, 1929) a prezentat o intrigă secundară lesbiană. În ce privește reprezentările lesbiene în filme, trebuie menționat faptul că în versiunea din anii ‘30, reprezentarea a fost extrem de negativă, iar povestea a fost canalizată în direcția unei relații non-consensuale dintre o elevă și o profesoară. Cu toate acestea, în versiunea din 2006, relația de autoritate pare ușor vagă și,

de aceea, consensuală. Probabil cel mai bine cunoscut film german al acestei perioade care a tratat tema homosexualității a fost “ Mädchen in Uniform” (Fete în uniformă) (Leontine Sagan, 1931, Anexa 3, Anexa 4), un film despre pasiunea unei fete de școală pentru profesoara ei, după care s-a făcut un remake din 1958. De notat faptul că atunci când și dacă aceste filme au fost difuzate în America, ele au fost deseori cenzurate în moduri care eludau conținutul lor homosexual. O versiune modernă americană similară a acelui film, denumită “Loving Annabelle”, a fost lansată în 2006 (Anexa 5). Cu toate acestea, în toate aceste filme timpurii, lesbienele erau descrise ca având o înfățișare “normală”, de femei heterosexuale. În anii ‘70, regizoarea feministă lesbiană, foarte prolifică, Barbara Hammer a început să facă filme experimentale scurte. Opera sa timpurie, creată în San Francisco și în jurul acestui oraș, surprinde sentimentele și spiritul comunității feministe lesbiene din anii ‘70, așa cum această comunitate se definea pe sine la acea vreme. Alte feministe lesbiene din anii ‘70, inclusiv Greta Schiller (“Greta’s Girls” 1978) și Jan Oxenberg (“Home Movie”, 1973), au făcut filme care documentează mișcarea respectivă, iar filmele mai recente, experimentale, ale lui Su Friedrich, Michelle Citron, Michelle Parkerson și Sadie Benning, stabilesc conexiuni importante cu mișcarea New Queer Cinema din anii ‘90.

Filmele din anii ‘60 și ‘70 includ, de pildă, “ The Killing of Sister George” (1968, Anexa 6), bazat pe o piesă din 1964 de Frank Marcus, adaptată cinematografic în 1968 în regia lui Robert Aldrich, cu un scenariu de Lukas Heller și Frank Marcus. “Sister George” este un personaj dintr-o telenovelă difuzată pe canalul BBC care este “ucisă” din cauza ratingurilor scăzute. Actrița de vârstă mijlocie care joacă în roul personajului Sister George este o lesbiană ce trăiește cu o femeie copilăroasă trecută de floarea tinereții, numită Childie, care lucrează într-o fabrică atunci când nu se ocupă de colecția ei de păpuși. Conflictul apare între cele două iubite atunci când aroganta regizoare a programului BBC pentru femei, care o anunță pe George că rolul său a fost anulat, i-o fură și pe Childie. Drept consolare pentru pierderea locului de muncă și a iubitei, lui George i se oferă rolul unei voci de marionetă - o vită - într-un nou serial de desene animate. Filmele mainstream cu conținut deschis lesbian, personaje lesbiene simpatice și tematici lesbiene au început să apară în anii ‘90. Până în anul 2000, unele filme descriau personaje care explorează alte aspecte decât orientarea lor sexuală, reflectând ideea mai

generală conform căreia lesbianismul are de a face cu mai mult decât simpla dorință sexuală. Producțiile cinematice notabile au inclus “Bound” (1996 Anexa 7), “Chasing Amy” (1997, anexa 8), “Wild Things” (1998), “Kissing Jessica Stein” (2001), “Lost and Delirious” (2001), “Mulholland Drive”, “Monster” (2003), “ D.E.B.S” (2004), “Rent” (2005, bazat pe musicalul lui Jonathan Larson), “ My Summer of Love” (2004), “Loving Annabelle” (2006) și “Imagine Me & You” (2005). Au existat, de asemenea, mai multe filme lesbiene care nu sunt de expresie engleză, cum ar fi “ Fire” (India, 1996), “Show Me Love” (Suedia, 1998 cunoscut sub numele de “Fucking Amal”), “Aimée & Jaguar” (Germania, 1999) , “Blue” (Japonia, 2001), “The Mars Canon” (Japonia, 2002), “Blue Gate Crossing” (Taiwan, 2004), “Butterfly” (Hong Kong, 2004), “ Love My Life” (Japonia, 2006) și “Les Filles du botaniste” (Franța/Canada, 2006).

I.7. Ellen DeGeneres - o deschizătoare de drumuri în istoria reprezentărilor lesbiene

Cercetarea privind reprezentarea lesbienelelor în mass-media nu poate începe fără a face referire la una dintre pionierele sale - Ellen DeGeneres, care a debutat pe scenă ca stand-up comic și a fost descoperit la spectacolul The Tonight Show găzduit de Johnny Carson în 1986. În 1994, a obținut propriul ei sitcom pe ABC, numit “Ellen” (numele inițial, “These Friends of Mine”, a fost schimbat după primul sezon). Abia în aprilie 1997 și-a mărturisit personajul lui Ellen orientarea sexuală, devenind celebră în istoria televiziunii. Un număr record de 42 de milioane de oameni au urmărit cum personalitatea de televiziune jucată de către DeGeneres s-a declarat gay în show-ul “Ellen”, unde sunt invitate celebrități precum: Oprah Winfrey, Billy Bob Thornton, Demi Moore, K.D. Lang, Gina Gershon, Melissa Etheridge și mama lui Ellen - Betty. Locuiau în New York la momentul respectiv, iar străzile vuiiau în legătură cu gestul lui DeGeneres, în pofida faptului ca avea un public care o susținea; un premiu Emmy pentru episodul în care și-a mărturisit orientarea sexuală; și o poziție revoluționară în istoria televiziunii; “Ellen” a fost anulat în 1998, probabil din cauza ratingului scăzut, după cum a susținut rețeaua, dar eu consider că America nu era pregătită să vadă un show, chiar și o comedie, în care personajul principal e o lesbiană. Episodul ieșirii la rampă, intitulat “The Puppy Episode”, a fost unul dintre episoadele cele mai bine cotate ale spectacolului. Seria a revenit cu un al cincilea sezon, dar ratingul său a scăzut datorită promovării sale reduse

de către ABC. Se credea că Walt Disney Company, proprietarul și compania-mamă a ABC, găsea neconvenabil subiectul descris acum în show, mai ales că personajul jucat de către DeGeneres era gay pe față, retragerea reclamelor de către agențiile de publicitate și demonstrațiile susținute de grupurile religioase devenind un lucru obișnuit.

“Cred că ceea ce m-a salvat e sinceritatea. Cred că am avut cumva curajul de a face ceva și de a spune ceva ce știam că ar putea pune capăt carierei mele. În loc de a acorda un rol mai important afacerilor, am făcut ca sufletul meu și viața mea să devină mai importante. Și cred că sinceritatea și onestitatea m-au salvat (Ellen DeGeneres) “Da, sunt gay”:

DeGeneres și-a dezvăluit public identitatea pe coperta revistei “Time” (14 aprilie 1997), ceea ce a făcut ca ea să devină primul star TV homosexual. Conservatorul Pastor Jerry Falwell a proclamat-o “Ellen degenerata”, în timp ce Alianța Gay și Lesbian împotriva Defăimării i-a acordat ulterior o distincție specială. “Nu am ales să fie altceva decât un actor de comedie”, a declarat DeGeneres revistei “Time”. “Se întâmplă să fiu gay, iar eu nu am simțit că trebuie să țin acest lucru secret, așa că l-am anunțat deschis. Totul s-a transformat într-o mare chestiune politică.”

Se părea că Ellen va fi alungată din mass-media imediat după aceasta, relația ei cu actrița Ann Hech a fost foarte publică, tot așa cum, de altfel, a fost și separarea lor, dar DeGeneres făcuse deja trecerea la marele ecran, a jucat în comedia neagră “Mr. Wrong” (1996), jucând rolul unei femei în căutarea bărbatului perfect. Ea a apărut și în comedia “EdTV “ (1999), în care joacă Matthew McConaughey, și în producția de televiziune “If These Walls Could Talk 2” (2000), în care ea apare într-o scenă de dragoste mult mediatizată, alături de Sharon Stone.

În 2001, DeGeneres a lansat o serie nouă, “The Ellen Show “ (2001), la CBS, dar seria a avut rating prost și a fost anulată. Revenirea sa ca artist de televiziune s-a produs în 2003, când talk-show-ul diurn al lui DeGeneres, “Ellen: The Ellen DeGeneres Show” (2003), s-a dovedit a fi atât pe placul criticilor, cât și un succes comercial. Pe lângă ratingul bun, spectacolul a câștigat premii fără precedent din partea industriei cinematografice și de televiziune, câștigând 15 premii Emmy în primele trei sezoane și devenind primul talk-

show din istoria televiziunii care a câștigat premiul Emmy pentru Outstanding Talk Show în primele trei sezoane. De asemenea, în anul 2003, DeGeneres și-a împrumutat vocea unei producții de desene animate care a spart box office-ul, "Finding Nemo". DeGeneres este vocea lui Dory, un pește nevrotic cu o problemă de memorie. Filmul a avut încasări de peste 860 milioane de dolari în întreaga lume și a câștigat cel mai bun film de animație la Oscar. "L-am scris integral cu [Ellen] în minte," a declarat regizorul filmului Nemo, Andrew Stanton, publicației *Chicago Sun-Times* în 2004. Ellen a primit două nominalizări la Premiul Emmy pentru stand-up comedy special "Ellen DeGeneres: Here and Now".

"The Ellen DeGeneres Show" a relansat-o pe DeGeneres în centrul atenției naționale. Mișcările sale de dans, lista de oaspeți importanți și revenirile expresive i-au adus mai multe premii Daytime Emmy, inclusiv cele pentru Outstanding Talk Show și Outstanding Host. "Vreau ca spectacolul să ajungă la oameni și să fie ceva pozitiv", a declarat ea lui W. "[În 1998], mi-am pierdut emisiunea, m-am pierdut întreaga carieră, și am pierdut tot timp de trei ani. A trebuit să învăț că sunt suficient de puternică pentru a porni din nou."

În 2004, American Express a semnat ca DeGeneres să devină unul dintre purtătorii săi de cuvânt pentru o campanie de advertising global. Fotografa Annie Leibovitz a realizat anunțurile de promovare, și reclamele TV pline de umor o prezintă pe DeGeneres dansând și lucrând împreună cu colegile sale din rândul animalelor. Tip de mai mulți ani, DeGeneres a fost într-o relație cu actrița Anne Heche și în 1999, cuplul a cumpărat o casă împreună în Los Angeles. Deși la un moment dat și-au anunțat public dorința de a se căsători, cuplul s-a despartit în august 2000. DeGeneres a intrat apoi într-o relație cu Alexandra Hedison pentru câțiva ani, înainte să se implice cu actrița Portia de Rossi în decembrie 2004. Cuplul s-a căsătorit pe 16 august 2008, în cadrul a ceea ce a fost, probabil, cea mai mediatizată căsătorie gay după ce California a legalizat aceste uniuni.

În 2005, DeGeneres a găzduit a 57-a ediție a Premiilor Emmy, la câteva săptămâni după uraganul Katrina. Ea a păstrat o atmosferă respectuoasă, dar deschisă întreaga seară, pornind de la monologul său de deschidere: "Aceasta este a doua oară când găzduiesc Premiile Emmy după o tragedie națională, și vreau doar să spun că sunt onorată, pentru

că în asemenea vremuri avem, într-adevăr, nevoie să râdem. Și nu uitați să mă căutați luna viitoare, atunci când voi găzdui Choice Awards în Republica Populară Democrată Coreeană.” În 2007, DeGeneres găzduiește a 79-a ediție a Premiilor anuale ale Academiei de la Teatrul Kodak, fiind a doua femeie (Whoopi Goldberg a fost prima) care a găzduit solo spectacolul respectiv - și prima care a făcut acest lucru în pantaloni. DeGeneres a apărut pe coperta revistei “W”, dar a refuzat să poarte o rochie: “Nu vreau să-mi cer scuze pentru ceea ce sunt, de obicei port Jill Sander, sau Marc Jacobs, sau Viktor & Rolf ... port haine... îmi plac hainele ... Știi, eu nu port de la Kmart” (2008). La Premiile Daytime Emmies, spectacolul lui DeGeneres a câștigat șase trofee, inclusiv cea de-a patra victorie consecutivă pentru Outstanding Talk Show și a treia pentru Outstanding Talk Show Host, învingând-o pe Rosie O’Donnell și depășind, în acest sens, “The View”. În 2008, ea a câștigat cel de-al patrulea Emmy consecutiv pentru Outstanding Talk Show Host. În 2009, atunci când Paula Abdul a decis să părăsească juriul emisiunii “American Idol”, DeGeneres a urcat pe platoul judecătorilor alături de Simon Cowell, Randy Jackson și Kara DioGuardi. “Să sperăm că eu reprezint punctul de vedere al oamenilor pentru că eu sunt la fel ca voi, mă raportează la asta ca o persoană care are de gând să cumpere muzică și va relaționa cu acea persoană” (Buddy TV, 10 septembrie 2009). După doar un sezon, Ellen a părăsit show-ul, susținând că “*deși îmi place să descopăr, să susțin și să cultiv tinerele talente, mi-a fost greu să judec oamenii și, uneori, le-am rănit sentimentele*”.

DeGeneres a anunțat prin intermediul Twitter că va găzdui Premiile Academiei din 2014, aceasta fiind a doua oară când prezintă acest spectacol (*Variety Magazine*, August 2013).

II. METODOLOGIA CERCETĂRII: CERCETAREA BAZATĂ PE METODE MIXTE

II.1 Cinematografia - clasificarea unor filme relevante produse în intervalul 1931-2013

Etapa 1	Cantitativă	2 chestionare cu întrebări închise, respondentele fiind femei israeliene, americane și occidental-europene
Etapa 2	Calitativă	focus grup pe un eșantion mic, convenabil, format exclusiv din femei israeliene. interviuri structurate cu femei din grupele de vârstă lipsă pentru a atinge saturația teoretică.

Tabelul 3: Filme

<i>Film</i>	<i>Anul</i>	<i>Tara</i>	<i>Genul</i>	<i>ad ev ar at ă Poveste</i>	<i>Pozitiv/ Negativ</i>	<i>Butch femme</i>	<i>Mediul</i>	<i>Ocupația</i>
Woman in Uniform	1931 1958	Germania	Drama	Nu	Negativ	Nu	Rău	Student Profesor
Sister George	1968	SUA	TV	Nu	Negativ	Nu	Rău	Atlet
Home Movie	1973	SUA	Docu	Da	Negativ	Da	Rău	
Greta's Girls	1978	SUA	Docu	Da	Negativ	Da	Rău	
Personal Best	1982	SUA	Drama	Da	Pozitiv	Da	Rău	Atlet
Silkwood	1983	SUA	Drama	Da	Pozitiv	Da		Muncitor
Lianna	1983	SUA	Drama	Nu	Pozitiv	Da	Rău	Casnică
Desert Hearts	1985	SUA	Drama	Nu	Pozitiv	Da	Bun	Profesor
Even Cowgirls get the Blues	1993	SUA	Drama Comedi e	Nu	Pozitiv	Da	Bun	Model

<i>Film</i>	<i>anul</i>	<i>Tara</i>	<i>Genul</i>	<i>ad ev ar at ă Poveste</i>	<i>Pozitiv/ Negativ</i>	<i>Butch femme</i>	<i>Mediul</i>	<i>Ocupația</i>
Go Fish	1994	SUA	Docu Drama	Nu	Pozitiv	Da	Bun	Student
Heavenly Creatures	1994	Noua Zeelandă	Drama	Da	Negativ	Nu	Rău	Adolescenți
Bra Girls	1994	SUA	Drama Comedie	Nu	Pozitiv	Yes	Bun	
The Incredible Story of 2 Girls in Love	1995	SUA	Drama	Nu	Negativ	Da	Rău	Adolescenți
Bound	1996	SUA	Detectiv	Nu	Negativ	Da	Rău	Casnică
Fucking Amal	1998	Suedia	Drama	Nu	Negativ	Da	Rău	Adolescenți
iaG	1998	SUA	TV	Da	Negativ	Nu	Rău	Model
High Art	1998	SUA	Drama	Nu	Negativ	Da	Rău	Fotograf
Aimée and Jaguar	1999	Germania	Drama	Nu	Negativ	Nu	Rău	Casnică
But I'm a Cheerleader	1999	SUA	Comedie	Nu	Negativ	Da	Rău	Student
If These Walls Could Talk 2	2000	SUA	TV	Nu	Negativ	Da	Rău	
Kissing Jessica Stein	2001	SUA	Comedie	Nu	Pozitiv	Nu	Bun	Copy-editor
Lost and Delirious	2001	Canada	Drama	Nu	Negativ	Nu	Rău	Student
Monster	2003	SUA	Drama	Da	Negativ	Da	Rău	Prostituată
My Summer of Love	2004	UK	Drama	Nu	Negativ	Nu	Rău	Adolescenți

<i>Film</i>	<i>anul</i>	<i>Tara</i>	<i>Genul</i>	<i>ad ev ar at ă Poveste</i>	<i>Pozitiv / Negativ</i>	<i>Butch femme</i>	<i>Mediul</i>	<i>Ocupația</i>
Les Filles de Botaniste	2006	Franța Canada	Drama	Nu	Negativ	Nu	Rău	Studenti
Spider Lilies	2007	Taiwan	Drama	Nu	Pozitiv	Nu	Bun	Adolescenți
Love My Life	2007	Japonia	acțiune tip Manga	Nu	Negativ	Nu	Rău	Student
The Secrets	2007	Israel	Drama	Nu	Negativ	Nu	Rău	Studenti
I Can't think Straight	2008	SUA	Drama	Nu	Negativ	Nu	Rău	Casnică
The Kids are All Right	2010	SUA	Drama	Nu	Pozitiv	Da	Bun	Profesor artist
So Hard to Forget	2010	Brazilia	Drama	Nu	Pozitiv	Nu	Bun	Adolescenți
The 3 Veils	2011	SUA	Drama	Nu	Negativ	Nu	Rău	Adolescenți
Cloudburst	2011	SUA	Drama	Nu	Pozitiv	Da	Rău	Batrân
A Perfect Ending	2012	SUA	Drama	Nu	Negativ	Nu	Rău	Casnică
Blue is the Warmest Color	2013	Franța	Drama	Nu	Pozitiv	Nu	Bun	Adolescenți

Tabelul 2: Variabilele emisiunilor TV

<i>Nume</i>	<i>Anul</i>	<i>Tara</i>	<i>Genul</i>	<i>Personajul</i>	<i>Negativ/ Pozitiv/</i>	<i>Butch /femme</i>	<i>Mediul</i>	<i>Tema</i>
All My Children	1970-2011	SUA	Telenovela	Bianca	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală
L.A. Law	1986-1994	SUA	Drama	J.C.	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală
90210	1990-2013	SUA	Drama	Gia	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală
Friends	1994-2004	SUA	Comedie	Carol	Pozitiv	Da	Rău	Heterosex uală
Ellen	1994-1998	SUA	Comedie	Ellen	Pozitiv	Da	Rău	Heterosex uală
Party of Five	1994-2000	SUA	Drama	Julia	Pozitiv	Nu	Rău	Heterosex uală
Ally Mcbeal	1997-2002	SUA	Drama	Ally	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală
Buffy the Vampire Slayer	1997-2003	SUA	Sci Fi	Willow	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală
Sex and the City	1998-2004	SUA	Drama Comedie	Samantha	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală
Queer as Folk	2001-2005	SUA	Drama	Toate	Pozitiv	Da	Bun	Gay
Fast Lane	2002-2003	SUA	Acțiune	Billie	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală
The Wire	2002-2008	SUA	Drama	Kima	Pozitiv	Da	Bun	Heterosex uală
The OC	2003-2007	SUA	Drama	Alex	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală
The Ellen Show	2003-2013	SUA	Talk Show	Ellen	Pozitiv	Da	Bun	Heterosex uală
The L Word	2004-2009	SUA	Drama	Toate	Pozitiv	Nu	Bun	Gay
South of Nowhere	2005-2008	SUA	Drama	Spencer	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală

Sugar Rush	2005-2006	UK	Drama	Kim	Pozitiv	Nu	Bun	Gay
True Blood	2008-2013	SUA	Sci Fi	Suki	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală
Chicago Fire	2012 prezent	SUA	Acțiune	Leslie	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală
Lip Service	2009-2012	Scot ia	Drama	Toate	Pozitiv	Nu	Bun	Gay
Glee	2009-2013	SUA	Drama	Britanny	Pozitiv	Nu	Bun	Heterosex uală

Tabelul 5: Variabilele seriialelor web

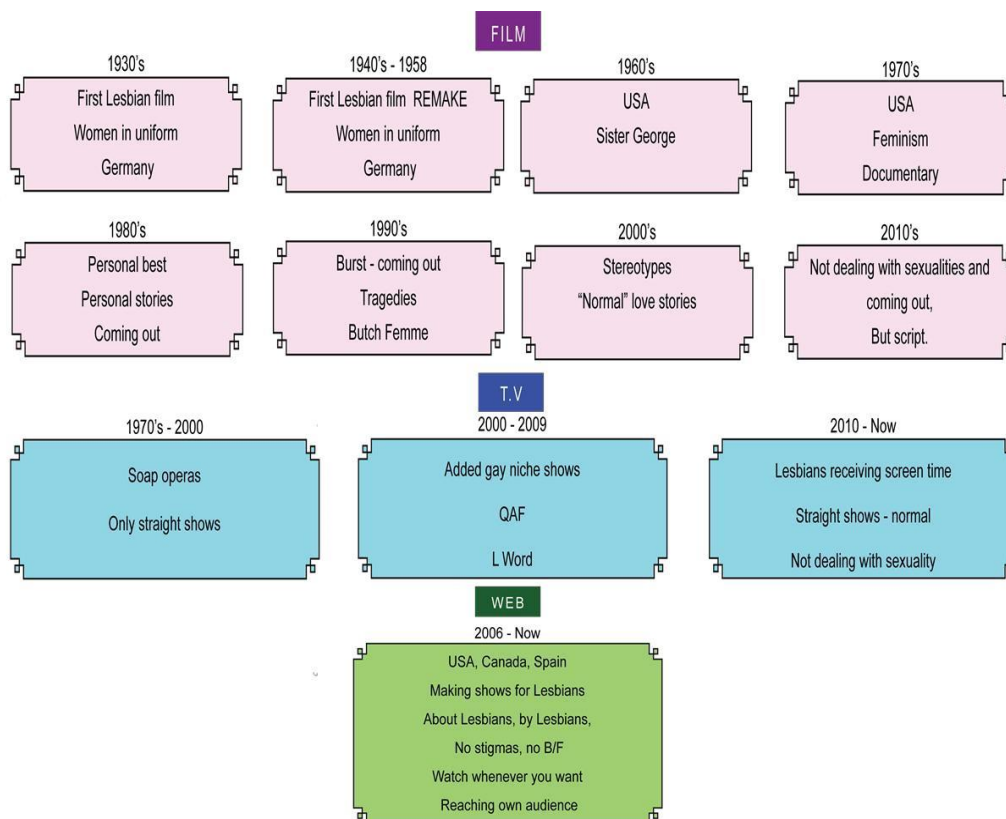
<i>Titlu</i>	<i>Anul</i>	<i>Tara</i>	<i>Genul</i>	<i>Rasa</i>	<i>Pozitiv /Negativ</i>	<i>Butch/fem me</i>	<i>Mediu</i>	<i>Prezența pe Youtube</i>
Exes & Ohs	2006	USA	Drama	Caucaziană	Pozitiv	Nu	Bun	Minimală
Girltrash	2007	USA	Drama Comedie	Caucaziană	Pozitiv	Nu	Bun	Bună
Apples	2007	Spania	Drama	Europeană	Pozitiv	Nu	Bun	Bună
Anyone but Me	2008	USA	Drama	Caucaziană	Pozitiv	Nu	Bun	Excelentă
Time Traveling Lesbian	2008	USA	Comedie	Caucaziană	Pozitiv	Da	Bun	Minimală
Feed	2008	USA	Drama	Caucaziană	Pozitiv	Nu	Bun	Bună
way	2008	USA	Comedie	Caucaziană	Pozitiv	Nu	Bun	Excelentă
Chica Busca Chica	2008	Spania	Drama	Europeană	Pozitiv	Nu	Bun	Excelentă
Venice	2009	USA	Drama	Caucaziană	Pozitiv	Nu	Bun	Excelentă
J.B. Fletcher	2009	Canada	Ațiune Comedie	Caucaziană	Pozitiv	Da	Bun	Minimală
Seeking Simone	2009	Canada	Comedie	Caucaziană	Pozitiv	Nu	Bun	Bună
Far Out	2009	UK	Drama	Omogenă	Pozitiv	Da	Bun	Minimală
We Have to Stop Now	2010	USA	Drama	Caucaziană	Pozitiv	Nu	Bun	Bună
Girl Girl Scene	2010	USA	Drama	Caucaziană	Pozitiv	Nu	Bun	Bună
Out with Dad	2010	Canada	Drama		Pozitiv	Da	Bun	Bună

<i>Nu me</i>	<i>Anul</i>	<i>Tara</i>	<i>Genul</i>	<i>Rasa</i>	<i>Pozitiv /Negativ</i>	<i>Butch/fem me</i>	<i>Mediu</i>	<i>Prezentia pe Youtube</i>
M3TH	2010	USA	Drama	Omogenă	Pozitiv	Da	Bun	Bună
Lovers and Friends	2010	USA	Drama	De culoare	Pozitiv	Da	Bun	Bună
Frequency	2012	USA	Sci Fi	Caucaziană	Pozitiv	Da	Bun	Minimală
The Throwaways	2012	USA	Drama	Caucaziană	Pozitiv	Da	Rău	Minimală
I Hate Tommy Finch	2012	USA	Drama	Caucaziană	Pozitiv	Nu	Rău	Minimală
Orange is the New Black	2013 - prezent	USA	Drama	Caucaziană	Pozitiv	Da	Ambele	Bună

III. REZULTATELE CERCETĂRII

Rezultatele prezentului studiu descriu schimbările petrecute în intervalul dintre anii '30 și prezent în sfera reprezentării lesbienele în diverse forme ale mass-media.

Figura 1: Schimbările petrecute în mass-media din anii '30 până în prezent

III.1 Film

Analizând cele 35 de filme selectate pentru a fi incluse în cercetarea mea, am constatat că 73% dintre filme sunt americane, 6% canadiene, iar 1% provin din alte țări, cum ar fi: Noua Zeelandă, Germania, Taiwan, Japonia, Israel și Brazilia. 66% sunt filme din categoria dramă, 33% documentare, 10% comedie și 6% sunt concepute pentru televiziune. 76% nu s-au bazat pe o poveste adevărată, 63% au recurs la o clasificare de tip *butch* v. *femme* a personajelor principale, 66% au prezentat lesbienele într-o lumină negativă și doar 33% le-au arătat într-o lumină pozitivă. În 63% din filme, mediul apropiat al personajului principal nu acceptă sau nu reacționează bine la faptul că

protagonistul este gay. Și, în sfârșit, 36% dintre personajele principale au fost fete adolescente sau studente, doar 6% au fost educate, 16% au fost casnice, iar 6% - modele, artiste, atlete sau prostituate.

III.2 Televiziune

Am constatat că 90% din emisiunile de televiziune au fost americane, 5% britanice, iar 5% scoțiene. 65% sunt considerate Dramă, 10% Comedie, 10% Sci Fi, iar 5% - filme de acțiune, telenovele sau talk showuri. La TV, doar 25% dintre producții au recurs la o clasificare de tip *butch* v. *femme* a personajelor principale și, spre deosebire de categoria Film, 100% au prezentat lesbienele într-o lumină pozitivă. În 85% din emisiuni, mediul apropiat al personajului principal acceptă sau reacționează bine la faptul că protagonistul este gay. Și, în sfârșit, 75% din emisiunile de televiziune cercetate au avut ca temă identitatea heterosexuală, personajele gay fiind secundare, având roluri recurente, sau “povestea gay” fiind subsumată temei principale.

III.3 Internet

Am constatat că 75% au fost producții americane, 5% britanice, 10% spaniole și 10% canadiene. 85% din seriile difuzate pe internet aparțin genului Dramă, 5% celui Sci Fi și doar 10% sunt Comedii. În 70% dintre producții, actrițele sunt albe, în 10% - omogene, în 10% - spaniole, europene, în 5% - Latino și în 5% - de culoare. Doar 35% au recurs la o clasificare de tip *butch* v. *femme* a personajelor principale, iar 95% au prezentat lesbienele într-o lumină pozitivă. În 95% din emisiuni, mediul apropiat al personajului principal acceptă sau reacționează bine la faptul că protagonistul este gay. În sfârșit, 35% au avut expunere minimă, 45% au avut expunere bună și doar 20% au avut expunere excelentă.

Figura 2: Evoluția reprezentării lesbienelelor în mass-media

Lesbian representation evolution in the media.

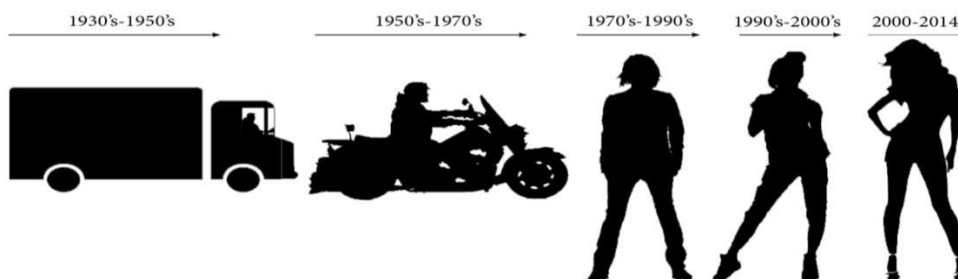
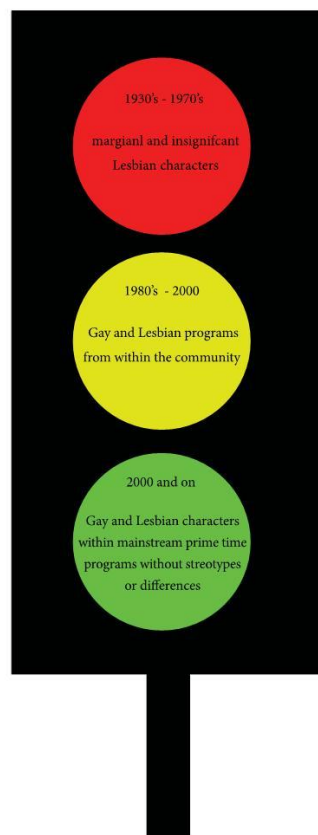

Figura 2 prezintă spargerea stereotipurilor și tiparelor de-a lungul anilor și evoluția personajelor lesbiene în cadrul diferitelor tipuri de mass-media, lăsarea în urmă a prejudecăților și integrarea lesbienele în filonul mainstream, prin deconstrucția, în timp, a clișeele. Astfel, tendința de integrare a reprezentărilor identitare ale lesbienele în cultura mainstream este tot mai răspândită și va continua, probabil, să se extindă și asupra altor grupuri marginalizate, aducându-le în atenția conștiinței publice în viitor.

Figura 3: Etapele evoluției reprezentării lesbienele în mass-media conform modelului semafor

Personajele homosexuale și lesbiene s-au integrat în diferite mass-media de-a lungul anilor, demonstrând deschiderea de noi posibilități pentru reflectarea comunității homosexualilor și lesbienele în toate tipurile de media, din anii '30 și până în azi:

- “lumina roșie” arată că personajele lesbiene au fost, la un moment dat, marginale și ne semnificative în diverse filme din întreaga lume occidentală.
- “lumina galbenă” indică programele dedicate homosexualilor și lesbienei, inclusiv filmele experimentale produse în interiorul comunității LGBT, care au continuat astfel să marginalizeze comunitatea și să o mențină la o distanță “sigură” în raport cu mass-media de masă și privirea heterosexuală.
- “lumina verde” sugerează includerea personajelor homosexuale și lesbiene în cadrul programelor mainstream de televiziune difuzate la ore de mare audiență, filmelor și serialor web, care se descătușează de stereotipuri și le acordă acestor personaje un timp egal de expunere pozitivă pe ecran cu acela al personajelor heterosexuale.

IV: CONCLUZII

Figura 4: Un model al evoluției reprezentărilor mainstream ale lesbienei în mass-media

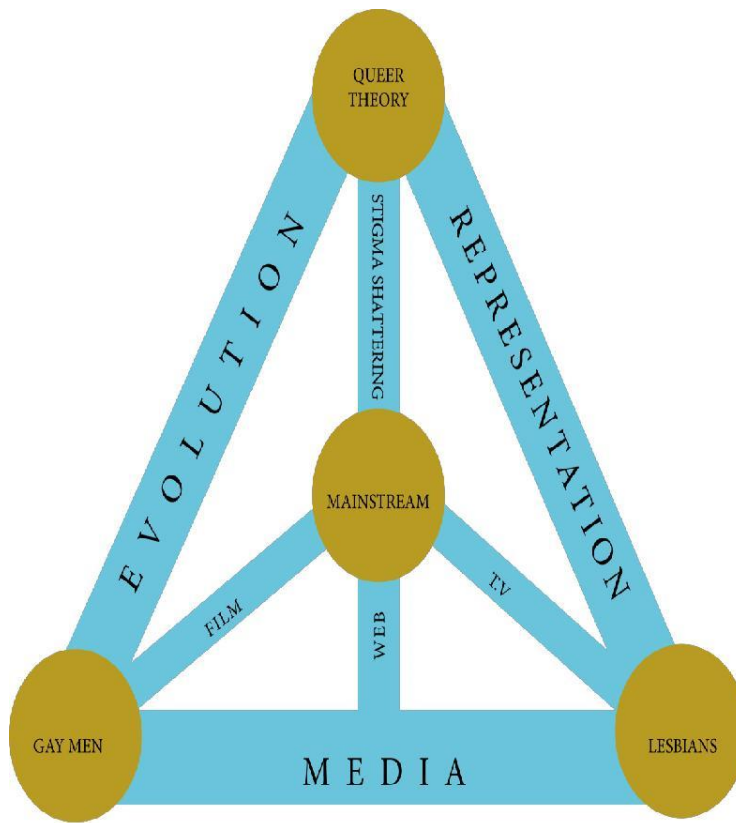

Figura 4 ilustrează faptul că totul converge într-un model foarte simplu: totul tinde să devină mainstream. Modul în care bărbații gay și lesbienele se reunesc într-un trend mainstream cu toate că au urmat diferite trasee de evoluție, de-a lungul anilor, în privința reprezentării mediatică a acestora; diversificarea tipurilor de media implicate (film, TV and web) în acest proces de reflectare mainstream a identităților gay și lesbiene; modul în care aceste identități demonstrează evoluția continuă a mass-media, care își deschid tot mai mult porțile personajelor gay și lesbiene, zguduind din temelii și aducând în atenția publicului toate stigmatele și stereotipiile, lăsând în urmă tiparele tradiționaliste, vestuste de distribuție reprezentatională în identități de tip *butch v. femme* și evidențiind, totodată, progresul societății moderne în privința acestei probleme. Per ansamblu, devine evident că Teoria Queer nu mai are relevanță în anul 2014.

Acestea fiind spuse, modelul respectiv și, practic, întreaga cercetare de față devin relevante, din nefericire, doar pentru țările moderne occidentale, cum ar fi: Statele Unite, Europa de Vest și Israel. Asemeni unui vulcan aflat pe punctul de a erupe, evoluția reprezentărilor media ale lesbienelelor continuă să spargă tiparele Teoriei Queer, lăsând în urmă un mare nor de praf, care arată lipsa de relevanță a teoriei respective în secolul XXI. Întrucât suntem cu toții queer sau, cu alte cuvinte, indivizi unici, așa cum ne place să fim considerați în prezent, termenul queer nu mai reprezintă ceea ce vine în contradicție cu normalitatea, ci un consens la nivelul întregii societății moderne, care se definește prin exact aceste trăsături: individualitate și unicitate.

Intruziunea Internetului în viața modernă, asaltarea vieții private și crearea unei singure culturi, de o forță teribilă, conduc la apariția unei generații de oameni conștienți de unicitatea lor, de originalitatea, abilitățile și aspirațiile acestora.

Contribuția prezentei cercetări la cunoaștere

Contribuția la nivel teoretic a prezentei cercetări s-a concretizat în avansarea cunoașterii privind evoluția reprezentărilor lesbienelelor în mass-media. În plus, cercetarea a consolidat stadiul cunoașterii în domeniu prin introducerea unei schimbări de perspectivă asupra Teoriei Queer, demonstrând lipsa de relevanță a acestei teorii atunci când vine

vorba de includerea reprezentărilor lesbienelelor în formele mainstream ale mass-media. Astfel, se produce o schimbare în percepția fenomenului social Queer, înțelegând prin „Queer” altceva decât o simplă definiție a orientării sexuale. În societatea modernă, marcată de adoptarea unei culturi ce pledează pentru individualitate și unicitate, a fi queer nu mai poate fi considerat echivalentul a tot ceea ce este vine în contradicție cu normalitatea. Întrucât acest subiect nu a mai fost cercetat până în momentul de față, prezenta cercetare este una originală și inovatoare, prin dezvoltarea unui model al evoluției reprezentărilor mainstream ale lesbienelelor în mass-media.

Limitele prezentei cercetări și direcțiile viitoare de cercetare

Întreaga cercetare de față este, din nefericire, relevantă doar pentru situația din țările moderne occidentale, cum ar fi: Statele Unite, Europa de Vest și Israel.

În timpul participării mele și în cadrul prelegerilor susținute la Conferința asiatică pe teme de arte și științe umanistice organizată la Osaka, în Japonia, în luna aprilie, am fost profund fermecată de cultura și cutumele acestei țări.

Am devenit conștientă de faptul că aș dori să explorez reprezentarea mediatică a lesbienelelor în cultura japoneză de-a lungul istoriei bogate, fascinante și tradiționale a acestora.

Referințe

Adam, B. (2000). "Age preferences among gay and bisexual men," *GLQ: A Journal of Lesbian and Gay Studies* (Duke University Press) 6 (3).

Apples, (2007) scenariul: Olga Marti, regia: Alfonso Diaz

Andres als die Abderen: (*Diferit de ceilalți*), 1919, este un film german produs în perioada Republicii de la Weimar, scenariul: Max Fassbender și regia: Richard Oswald.

Ang, I. (1985). *Watching 'Dallas': Soap Opera and the Melodramatic Imagination*. London: Methuen

Anyone But Me (2009-2012) scenariul și regia: Tina Cesa Ward.

As Good as It Gets (1997) scenariul: Mark Andrew, regia: James L. Brooks.

Boys Don't Cry (1999) scenariul și regia: Kimberly Pierce.

Braddock, R. (1958) "An Extension of the Lasswell Formula", *Journal of Communication* Vol. 8:93.

Becker, H.S. (1986). *Doing Things Together*. Evanston, IL: Northwestern University Press.

Beverly Hills 90210, 2008-2012, creat de Gabe Sachs, Jeff Judah, Darren Star și Rob Thomas.

Brokeback Mountain (2005), bazat pe o piesă scurtă de Annie Proulx, regia: Ang Lee.

Buckingham, D. (1993). *Changing Literacies: Media Education and Modern Culture*.

Butler, J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. London: Routledge Classic. pp. front/backmatter. ISBN 0415389550.

Bound, A. (1996) *American film*, Scenariul și regia: Andy and Lana Wachowsky.

"B.J. Fletcher: Private Eye" (2009).

Creswell, J.W. (2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods*. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.

Creswell, J.W. (2007). *Qualitative Inquiry & Research – Choosing Among Five Traditions*. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.

Creswell, J.W. & Plano Clark, V. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.

Currie, D.H. (1997). "Decoding Femininity: Advertisements and Their Teenage Readers", *Gender & Society* 11, # 4, pp. 453-477.

Delphy C. (1996). "On the social construction of sex, gender, hierarchy and division." In: Leonard, D. and Adkins, L. (Eds). *Sex in Question: French Materialist Feminism*. London: Taylor & Francis.

Die Büchse der Pandora: Cutia Pandorei, 1929. Un film german mut bazat, în linii mari, pe piesa lui Frank Wedekind *Erdgeist (Spiritul Pământului, 1895)* and *Die Büchse der Pandora* (1904) Regia: cineastul australian Georg Wilhelm Pabst.

Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (2005) ediția a treia. *The Sage Handbook of Qualitative Research*. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.

Edwards, T. (1998). Queer fears: Against the cultural turn. *Sexualities*, Vol. 1, pp. 471–484.

Ellen: sitcom de televiziune american care a fost difuzat în rețeaua ABC din 29 martie 1994 până în 22 iulie 1998, cu un total de 109 episoade.

Exes & Ohs, (2006). scenariul: Michelle Paradise, regia: Gary Harvey, James Genn, Mina Shum.

Faderman, L. (1992). *Odd Girls and Twilight Lovers*. Penguin Books,

Far Out, (2009) creat de Faye Hughes.

Fausto-Sterling, A. (1992). *Myths of Gender: Biological Theories About Women and Men*. New York: BasicBooks. ISBN 0-465-04792-0.

Fausto-Sterling, A. (2000). *Sexing the Body: Gender Politics and the Construction of Sexuality*. New York: Basic Books. ISBN 0-465-07714-5.

FEED, (2008) creat de Mel Robertson,

Flash Forward, (2009), creat de Barron Braga și David S. Goyer.

Frazer, E. (1987). *Teenage Girls Reading Jackie, Media, Culture, and Society* (GLBTQ-enciclopedie a culturii gay, lesbiene, bisexuale, transgen și queer. Fuller & Meyers, 1041; Blumer, 1971; Spector & Kitsue 1973

Frequency, (2012) creat de Piper Kessler.

Freud, S. (1931). Female sexuality. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, Vol. 21, p. 229.

GIA: A 1998 un film de televiziune HBO din 1998, scenariul: Jay McInerney și Michael Cristofer, regia: Michael Cristofer.

Girl Girl Scene, 2010, creat de Tucky Willaims.

Girl Play (2012) concepția, scenariul și producția Aryka Randall

Glee, 2009-2012, creat de Ian Brennan, Ryan Murphy și Brad Falchuk.

Goodloe A.(1993). Lesbian Identity and the Politics of Butch – Femme Roles. <http://spot.colorado.edu/~agoodloe/essays/bf-paper2.html>

Go Fish: A un film american din 1994, regia: Rose Troche, Scenariul: Rose Troche și Guinevere Turner.

Goffman (1989). *The Sociological Construction of Gender and Sexuality*, Vol. 54, Issue 1, pp. 87–113, februarie 2006.

Goleman, D. (September 10, 1991). “Dr. Robert J. Stoller, Teacher And Leading Sex-Identity Theorist”. *New York Times*

Green, A. (2002). “Gay But Not Queer: Toward a Post-Queer Study of Sexuality”, *Theory and Society*, 31 (4): 521–545, doi:10.1023/A:1020976902569

Green, A. I. (2010). “Remembering Foucault: Queer Theory & Disciplinary Power”, *Sexualities* (Sage) 13 (3).

Greta’s Girls: un film american din 1978, regia: Greta Schiller și Thomas Seid

Greene, J.C. (2007). *Mixed Methods in Social Inquiry*. Jossey-Bass, San Francisco, CA.

Grey’s Anatomy, 2005-2012, creat de Shonda Rhimes

Greenberg, B.S. (1986). “Minorities and the mass-media”. In Bryant, J. & Zillmann, D. (Eds.), *Perspectives on Media Effects*, (pp. 165-188). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.

Gross, L. (1995). “Out of the mainstream: Sexual minorities and the mass-media”. In Dines, G. & Humez, J.M. (Eds.), *Gender, Race and Class in Media: A Text-Reader* (pp. 61-69). Thousand Oaks, CA: Sage.

Guba, E.G. (1990). “The alternative paradigm dialog”. In Guba, E.G. (Ed.), *The Paradigm Dialog*, (pp.17-30) Newbury Park, CA: Sage.

Halperin, D. (2003). “The normalizing of queer theory”. *Journal of Homosexuality*, Vol. 45, pp. 339–343

Halperin, D. (1997). *Saint Foucault: Towards a Gay Hagiography*, Oxford University Press, p. 62, ISBN 0195111273, accesat 2010-05-

Haraway, D. (1991). *Simians, Cyborgs, and Women: The Reinvention of Nature*. London: Free Association Books. p. 133. ISBN 0-415-90386-6.

Havelock Ellis (1904). *A Study of British Genius*. Hurst and Blackett Ltd.

Havelock Ellis *Studies in the Psychology of Sex*, Vol. 2 (of 6)

High Art: un film american din 1998, scenariul și regia: Lisa Cholodenko.

Home movie: un film american din 1973, regia: Jan Oxenberg.

Hirshfeld, M. (1922). *Homosexuality of Men and Women* (1922); traducere de Michael A. Lombardi-Nash.

Hirshfeld, M. (1935). *Men and Women: The World Journey of a Sexologist*, AMS Press, 1974.

Hubbard, J. C., DeFleur, M. L. & DeFleur, L. B. (1975). "Mass-media influences on public conceptions of social problems". *Social Problems*, 23(1), 22-34.

I Hate Tommy Finch, 2012,

If These Walls Could Talk (1996). Regia: Cher (segmentul "1996"); Nancy Savoca (segmentele "1952" and "1974"); Scenariul (WGA) Pamela Wallace (povestire) (segment "1952") & Earl W. Wallace (povestire) (segmentul "1952") and Nancy Savoca (povestire) (segmentul "1952") Nancy Savoca (drama televizată) (segmentul "1952") Susan Nanus (scenariul) (segmentul "1974") și Nancy Savoca (scenariul) (segmentul "1974") I. Marlene King (povestire) (segmentul "1996"); I. Marlene King (drama televizată) (segmentul "1996") și Nancy Savoca (drama televizată) (segmentul "1996")

Kama, A. (2003). *The Newspaper and the Closet: Israeli Gay Men's Communications Patterns*. Hakibbutz Hameuchad -Sifriat Poalim Publishing Group.

Krafft- Ebbing, R. (1886). Prima ediție din *Psychopathia Sexualis*. Forgotten books.

Lasswell, H.D. (1948). "The Structure and Function of Communication in Society", in L. Bryson (ed.) *The Communication of Ideas*, New York: Harper and Row.

Le Deuxième Sexe: The Second Sex 1949 Simone de Beauvoir.

Lemish, D. (2003). "Spice world: Constructing femininity the popular way". *Popular Music and Society*, 26 (1), 17-29

Lip Service: (2010). O drama televizată britanică în serial, care prezintă viața unui grup

de lesbiene care trăiesc în Glasgow, Scoția. Serialul a debutat la BBC 3 pe octombrie 2010.

Lost and Delirious: (2001). film Canadian, regia: Lea Pool. Bazat pe romanul *The Wives of Bath*, by Susan Swan.

Loving Anabelle (2006). Regia: Katherine Brooks, Scenariul: Katherine Brooks și Karen Klopfenstien.

Macnamara, J. (2005). "Media content analysis: Its uses, benefits and best practice methodology". *Asia Pacific Public Relations Journal*, 6(1), 1– 34.

Mädchen in Uniform (Fete în uniforme) (1931). Un film german din 1931 bazat pe romanul și piesa "Gestern und heute" de Christa Winsloe, regia: Leontine Sagan, produs de Carl Froelich. Un remake al filmului a fost realizat în 1958 de către Geza Von Radavanyi.

Matza, D. (1969), *Becoming Deviant*, Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc.

McQuail, D. (2000). *McQuail's Mass Communication Theory* (4th Ed.). London: Sage.

Mertens, D.M. (2007). "Transformative paradigm". *Journal of Mixed Methods Research*, Vol. 1, No. 3, 212-225.

McKee, A. (2004). *A Beginner's Guide to Textual Analysis*. Sage Publications.

Miles, Matthew B. & Huberman, Michael A. (1994). *Qualitative data analysis. An expanded sourcebook*. London: Sage (ed. a doua).

Modleski, T. (1984). *Loving with a Vengeance: Mass-Produced Fantasies for Women*. London: Methuen.

Moritz, M. J. (1994). "Old strategies for new texts: How American television is creating and treating lesbian characters". In Ringer, R.J. (Ed.), *Queer Words, Queer Images: Communication and the Construction of Homosexuality*, (pp. 122-142). New York: New York University Press.

Money, J. (1952). *Hermaphroditism: An Inquiry into the Nature of a Human Paradox*. Thesis (Ph.D.). Harvard University.

Monster (2003) scenariul și regia: Patty Jenkins

My Own Private Idaho, US, (1991) scenariul și regia: Gus Van Sant.

Myers A.B. David G. (2008). *Psychology*. New York: Worth.

Pam Rosenthal, "Another Take on Pride And Prejudice", *History Hoydens*.

Philadelphia (1993), un film american din 1993, scenariul: Ron Nyswaner, regia: Jonathan Demme, produs de Jonathan Demme și Edward Saxton, distribuit de Tristar Pictures.

Nestle, J. (1992). *Anthology - The Persistent's Desire. A Femme-Butch Reader*. Alyson Publications Inc

Queer as Folk : serial de televiziune - o co-producție Americano-canadiană, produsă de Showtime și Temple Street Productions, bazat pe serialul britanic cu același nume, produs de: Red Production Company pentru Channel 4, creat de Russell T Davis. Versiunea americană a fost concepută de Ron Cowen, Daniel Lipman și Tony Jonas. (Versiunea britanică a fost difuzată între 1999-2000, iar versiunea americană între 2000-2005).

Radway, J. (1984). "Interpretive Communities and Variable Literacies: The Functions of Romance Reading". *Daedalus*, 113, 49-73.

Raviv et al., (1996): *The Effects of Idolatry and Personality Traits on Impulse Buying: An Empirical Study*.

Ryan, M. (1999). *Literary Theory: a practical introduction*. Oxford. Blackwell, p.117

Rogoff, B. (2003). *The Cultural Nature of Human Development*. New York: Oxford UP, USA: 63–64.

Said, E. (1994). *Orientalism*, ed. a doua. New York: Vintage Books.

Seeking Simone, Canada, (2009-2011) Scenariul: Rosemary Rowe, regia: Naomi Jaye și Lisa Hayes.

"*Sex in Chains*" de William Dieterle, lansat în 1928.

Shoemaker, P. Tankard, Jr., J. and Lasorsa, D. (2004). *How to Build Social Science Theories*. Thousand Oaks: Sage Publications. p. 109.

Sugar Rush (2005), creat de Katie Baxendale.

South of Nowhere 2005-2008, creat de Thomas W. Lynch.

Stoller, R.J. (1924-1991). *Archives of Sexual Behavior* 1992 Aug. 21(4):337-46.

Terrel, S. (2011). Mixed Methods research Methodologies. *The Qualitative Report*, 17 (1) 254 – 280.

TH3M (2010) creat de Tye Green

The Birdcage (1996) bazat pe o piesă de Jean Poiret, regia: Mike Nichols

The Kids Are All Right (2010) scenariul și regia: Lisa Cholodenko

Producții Tellofilms.com:

The Throwaways (2012).

The Lovers and Friends Show, (2010).

3way (2008).

The L Word: produs de Ilene Chaiken, Steve Golin și Larry Kennar, scenariul: Ilene Chaiken, Guinevre Turner, Cherien Dabis și Rose Troche. Filmul a fost difuzat pe Showtime între 2004-2009.

The Watermelon Woman: un film american din 1996, scenariul și regia: Cheryl Dunye.

The Secrets (2007) scenariul și regia: Avi Nesher.

The Theory of Sex - (1920) Sigmund Freud bazat pe lucrarea lui Wilhelm Fliess.

Venice, 2009, creat de Crystal Chappel and Kim Turrisi

Viegner, M. "The only haircut that makes sense anymore," in *Queer Looks: Lesbian & Gay Experimental Media* (Routledge, New York: 1993) & "Kinky Escapades, Bedroom Techniques, Unbrid

Vingarne: Wings - Suedia 1916, regia: Mauritz Stiller. Bazat pe un roman din 1902 de Herman Bang -*Mikaël*, adaptat în filmul *Michael*, de Carl Theodor Dreyer în 1924.

Von Krafft-Ebing, R. (1906). *Psychopathia Sexualis*. (F.J. Rebman, Trad.). New York: Rebman Company. (ediția originală din 1886).

We Have to Stop Now (2009-2010) scenariul și regia: Ann Noble

Will and Grace (1998 – 2006), sitcom american NBC.

Yossi and Jagger: (2002). film israelian, scenariul: Avner Bernheimer, regia: Eathan Fox.